י ר לא ישא אדם (י) אשה ודעתו לגרשה כב [ה] מ)ואם הודיע תחלה שהוא נושא אותה לימים ידועים מותר :

יא ס לא ישא אדם אשה במדינה זו וילך וישא אשה אחרת במדינה אחרת שמא יזדווגו הבנים זה לזה ונמצא אח נושא אחותו כג מא) ואדם גדול ששמו ידוע וזרעו מפורסם אחריו מותר :

ג דין בן שהוא ספק לכהונה ובו ט סעיפים :

א א) מי שבא בזמן הזה ב) ואמר כהן אני אינו נאמן ואין ג) מעלין אותו לכהונה על פי עצמו ד) א ג ולא יקרא בתורה ראשון ולא ישא את כפיו :

הגה (א) ה) וי״א דנאמן לקרות בתורה ראשון ב ולישא את כפיו (א) בזמן הזה ו) שאין לנו תרומה דאורייתא שלחוש שמא יעלו אותו לתרומה (בית יוסף בשם הרמ״ך)(ב) ז) וכן נוהגין המדינה בכל מקום שאין נוהגין בתרומה בזמן הזה (ג) וליכא למיחש למידי : ח) ג ולא יאכל בקדשי הגבול ט) עד שיהיה לו עד אחד (י) (ג) אבל י) אוסר א] עצמו ד בגרושה וזונה וחללה ואינו מטמא למתים יא) ואם נשא או נטמא ג (ד) ג) לוקה (ג) יב) והנבעלת (לו אם היא פסולי כהונה) ד (ד) ספק ג) חללה ה ואם היה יג) מסיח לפי תומו נאמן כיצד מעשה באחד שהיה מסיח לפי תומו ואמר זכור אני כשהייתי תינוק והייתי מורכב על כתפו של אבא (ד) ה [א] (ו) הוציאוני מבית ד) הספר הפשיטוני את כתנתי והטבילוני לאכול תרומה לערב וחבירי בדילים ממני והיו קורין אותי יוחנן אוכל חלות והעלהו רבינו הקדוש ו ה) לכהונה ע״פ עצמו :

ב ו היה עד אחד מעיד עליו נאמן להאכילו בתרומה בזמן הזה ולקרות בתורה ראשון ולישא את כפיו ז ואפי׳ יד) אביו (ו) נאמן ו) עליו ז ואפי׳ משערות מעלין לכהונה בזמן הזה
כיצד

אה״ח 1234567

ב (א) וי״א דנאמן לקרות בתורה ראשון ולישא את כפיו. הרמ״ך בעל דעה זו לא כתב רק לקרות בתורה ראשון ונתן טעם לדבר דלא איכפת לן אם יקרא בתורה ראשון כלומר דאין בזה לא איסור רק מפני דרכי שלום (כדאיתא במשנה בגטין דף נ״ט) אבל בנשיאות כפים דאיכא איסור עשה כמבואר בגמרא (כתובות דף כד) בזה אין מקילין אף לדעת הרמ״ך : (ב) וכן נוהגין המדינה בכל מקום. (אף שהב״י הביא הרמ״ך לא בכל דבריו הכריע) ובמקום שנוהגין המדינה אסי׳ בתרומה דרבנן (כגון בא״י כמבואר בש״ע מטי״ד סי׳ שכ״א) אז יש לחוש שמא יעלו אותו מקריאת התורה לתרומה דרבנן אך במקום שאין נוהגין בתרומה כלל אז יש לקרותו בתורה דלא נפיק מיניה חורבה וכמו שכתבו הר״ן והמגיד טעם למנהג שלנו (הביאו הב״י סי׳ זה ס״ק א׳ וסיימו כדבריהם ואפ״ה אין ראוי לעשות כן) כלוי ולא יקרא בתורה כלל ע״פ עצמו אף במקום שאין נוהגין בתרומה כלל (ועיין לקמן ס״ק ז׳): [ג] והנבעלת לו אם היא פסולי כהונה הוי ספק חלל, היינו לענין כהן אחר שבא עליה אינו לוקה משום חללה ודא״ת וכן זרעה ספק חללים אבל הוא עצמו אסור ובא עליה לוקה משום חללה (ודא״ת) לפי דבריו כמו דלוקה בפעם ראשון משום גרושה: (ד) הוציאני מבית הספר. בטור השמיט זה אפשר למאי דקי״ל דכל המשפחות בחזקת כשרות לא חיישינן לעבדו ומכ״ש בארצותינו
דלא

זקן ילדי כתב בח״מ אם בית מרולה ליטא אותו מותר : כב ואם הודיע . והקשה הב״י על הטור שכתב דין זה בשם הרמב״ם הא מבואר כן בש״ס דאמר ר״נ מאן הויא ליומא ובט״ז מתרץ דייל לפי התירוץ אחרון שם דאמר רבנן יחודי הוי מייחדי ולא בא עליה מדחה תירץ קמא וליומא אסור אפילו אם הוא מודיע אלא הרמב״ם פוסק אף לפי המסקנא דדחה זאת ומותר אם מודיע: כג ואדם גדול הרי״ף והרא״ש לא הביאו את זאת משמע דלא ס״ל את זאת ועיין בב״י בי״ד סי׳ קל״ב וי״ל כמ״ש בשם סט״ז דס״ל לפי התירוץ כאחרון יחודי הוי מיחדי תו לא אמרי׳ תירוץ קמא שהלי׳ רבנן דסקיט שמייהו :

ג א ולא יקרי׳ בתורה . אע״ג דליכא איסור אם יקרא מ״מ יש לחוש שיאכל תרומה דקי״ל מעלין מקריאת תורה לתרומה דרבנן כמ״ש לקמן ודין זה ל״ד לפלוגתא שהבאתי בסי׳ הקודם אם חיישינן שמא חלל הוא מי שאינו משפחתו ידוע לנו דאפילו למ״ד דלא חיישינן דפסול הוא מ״מ חיישינן שמא לאו כהן הוא וישראל כשר הוא ודברי ב״ח מ״ש בזה תמוה : ב ולישא את כפיו. הר״ן והמגיד לא כתבו שישא את כפיו אלא כתבו שקורי׳ בתורה הואיל ואין איסור בדבר אבל לישא את כפיו י״ל דאסור דהא איכא איסור מדאורייתא׳ דכתיב כה תברכו אתם תברכו ולא זרים וקשה על הרב רמ״א דמתיר לישא את כפיו וכן הקשה בח״מ וי״ל רמ״א הכריח כן מדכתבו הר״ן והמגיד בשם רמ״ך מנהג שלנו להאמינו לקרות בתורה ולא חיישינן שמא יאכל תרומה משום תרומה בזה״ז מדרבנן הוא וגם תרלו משום דאין אנו נוהגים בארצותינו לאכול תרומה וקשה הא אכתי יש חשש שמא יעלה לנשיאת כפים אלא ודאי כל דבר שאין לו הנאה לא חיישי׳ שיעבור איסור ואינו הכא׳ מזה מ״מ לא חיישי׳ לשום דבר אלא שמא יאכל בתרומה אבל אין חשש משום נ״כ או שיעלה לתורה. ובא״י דנוהגים תרומה כמ״ש בטי״ד סי׳ שכ״א אינו נאמן אפי׳ בזה״ז. והכלל שעולה מדינים אלו הוא לענין יוחסים לכ״ע בעינן שני עדים כשירים ובסי׳ הקודם כתבתי מה הוא בפי׳ יוחסי׳ · והרמב״ם ס״ל דמעלי׳ מתרומה ליוחסין לכן צריך שני עדים להעיד עליו שהוא כהן שיאכל תרומה דאורייתא ועיין בר״ן והמגיד דעת החולקים עליו · ולתרומה דרבנן די ע״א ומתני׳ דתנא בזמן שהם מעידים זה את זה נאמנים ע״כ איירי בתרומה דרבנן לכן ע״א נאמן א״כ מה דתנא בריש׳ אם אמר כהן אני אינו נאמן היינו אפילו לתרומה דרבנן אינו נאמן להעיד על עצמו : ב לוקה . כיון שמחזיק את עצמו לכהן נאמן על עצמו להחמיר והוי בהתראת ודאי על פיו · המגיד : ד ספק חללה · וכהן אחר שבא עליה אינו לוקה משום חללה ודא״ת וכן זרעה ספק חללים אבל הוא עצמו אסור ובא עליה לוקה משום חללה לפי דבריו כמו דלוקה אותו משום גרושה : ה הוציאוני מבית הספר. כן איתא בש״ס דאל״כ חיישינן שמא עבד הוא כ״כ תוס׳ שם וכמ״ש בש״ס ספ״ב דכתובות ובטור השמיט זאת ולא כתב הוציאוני מבית הספר כתב בח״מ הטעם כיון דקי״ל כל המשפחות בחזקת כשרות הם לא חיישינן שמא עבד הוא והטור ס״ל אפילו מי שאין משפחתו ידועה לנו מ״מ לא חיישינן שמא עבד הוא כמ״ש בסי׳ הקודם ואף למ״ש הטור שם הלכה כמתני׳ הנושא אשה צריך בדיקה · היינו ליטא אשה או לתרומה דאורייתי׳ אבל לתרומה דרבנן אין חוששין שמא עבד הוא · והרמב״ם שכתב בלשון המחבר דל״ל הוציאני מבית הספר מוכח כתירוץ ראשון של המגיד דס״ל מי שאין משפחתו ידוע לנו חיישינן שמא עבד או ממזר הוא לכן צריך לומר הוציאני מבית הספר והמחבר סתם ופסק כוותיה והרב רמ״א לא הגיה כלום ס״ת מי שאין משפחתו ידוע לנו חיישי׳ שמא ממזר או עבד הוא · ומה שלא כתב המחבר בסעיף ה׳ הוציאני מבית הספר טעות הוא ובח״ה סי׳ ל״ה כתב להדיא הוציאני מבית הספר : ו לכהונה . אוקמינן בפרק קנול היינו תרומה דרבנן · ומשמע מרמב״ם נשיאות כפים שוה לתרומה דרבנן אע״ג דאיכא עשה כל״ל ל״ל כמ״ש כל שאין לו הנאה לא חיישינן : ז ואפילו אביו . הטעם מבואר בפוסקים דנאמן במיגו דאי בידו הוא להאכילו תרומה . והרמב״ם ס״ל אפילו אם ידוע דהוא אביו מ״מ נאמן הוא וכן משמע מתוס׳ ס״ב דכתובות . והרמב״ן ס״ל כשידוע דהוא אביו אינו נאמן ועיין במגיד . ואביו נאמן לתרומה בזה״ז היה לשאר דברים כל מה שע״א נאמן אביו וליוחסין אינו נאמן וכשבא ליטא אשה חיישינן שמא ממזר הוא כיון דאין לו חזקת כשרות וע״א נ״כ אינו נאמן כמ״ש בטור סי׳ כ׳ בשם הרב״ה אע״ג דקי״ל כל דבר שאינו בחזקת כשרות ולא בחזקת איסור נאמן ע״א כמ״ש בי״ד סי׳ קפ״ז גם קי״ל ספק ממזר מדאורייתא כשר לבא בקהל לא מפני מעלות יוחסין אינו נאמן וכן מדויק מלשון הרמב״ם שהביא הטור שם · וכהן שנשא גרושה ואומר דאינו כהן אינו נאמן וכופין
לגרש

באר הגולה

סנהדרין דף פ״ו ע״ב ר׳ ברייתא׳ יבמות דל״ו ע״ב שברייתא שם א׳ לי הרמב״ם בפ״ך מהל״ב ממשנה בתוכות שאין אדם נאמן ע״ע ב מעובדא דשמות דאתא קמיה דריב״ל כו׳ שם דכ״ם ע״ב ולגם בסכים ב״ם ור״ן ג שם כדברי ב״ם והר״ן ד מעובדא דר׳ שם דכ״ם ע״ב וכדעת הרמב״ן שם מדב הים כבאינו ידוע שהוא אביו ונאמן נאינו דאי כפי אלי אתר אמר אחי נביס מעיד , וכתב ב״ש משום דשוינהו לכל פסולי ואיסורי כהונה אנשים חרי״א ונאמן ע״פ להחמיר כ מעובדא דר׳ שם דכ״ו ע״א ו עובדא דר׳ שם . (יבמ״ב ברי״ת) ו טור מהשבשות בגמ׳ שם וש״כ ל״פ אמוראי שם אלא ליוחסין אבל לתרומ׳ דרבנים מעלין

הגהות רעק״א

א] סימן ג׳ ס״א אבל אוסר עצמו בגרושה . ר״ל ואם אח״כ חוזר ואומר שאינו כהן ונותן אמתלא׳ לדבריו כל מה שהחזיק עצמו לכהן עיין תשו׳ מהרי״ט לגיח לוי סי׳ ב׳ ובתשובה שבוחת בלבוש אכ״ע נסופו :

חכמת שלמה

ס״ל לכ״ם דילן שאספ״ך בשמידו [illegible]

ביאור הגר״א

[illegible]

גם רפל״ת היינו לתרומה שלחב אבל ל״תים כהו בחידוין ליוחסין כיון ונורנון כוה לא חיישינן נתו בכל ספיק׳ דרבנן : ז) וכן נוהגין כו׳ כ״כ הר״ן וכמ״ת לפרים כהוכב אבל לא בפסיתו אם : ח) ולא יאכל . כנ״ל במתני׳ וגמ׳ כנ״ל ושם כ״ד א׳ ת״ר אני כו׳ : ט) עד כו׳. כנ״ל דמ״בן פ״ת נאמן אף (רי״ : י) אבל אוסר כו׳ . כמ״ש ביבמות ת״ן א׳ ובתוס׳ שם ד״ה נאמן כו׳ ודי״ם ואין עדות כו׳ יא) ואם נשא כו׳ . דבל להחמיר על עלמו נאמן יותר ממאה עדים וכמ״ש בכריתות י״ב א׳ משום שאין רולם לבכיה מולין לבורה וכ״ש בקדושין ע״ת כותוקה כו׳ כבלב כו׳ ולית מבית לוקה משום דלגבי עלמה אי״ל למוקב : יב) והנבעלת כו׳ כמ״ש ביבמות שם ואין אהכ ואמן כו׳ ותו״ג שבוז נמסל וכן לענין נדר כהים שם אבל ל״ש דאפילו ספק אינו במ״ש שם ואין כו׳ פ׳ לנברי וכ״ג הוס׳ שם נדי״ב בכ״ל אבל אם בא כו׳ מבא דשם כ״ד כ׳ ופ״ק דסנהדרין אדם קרוב כו׳ אלאת כל לאחרים תע״ג שפוסל עלתו אינו אפילו ספק סברי קטלינן על פיו : יג) כי כו׳ .כנ״ל וג״ש ליפא כו׳ וכמ״ש בתחילתן המלין לכהונה כו׳ : יד) ואפילו אביו כו׳. שם ל״ב כ׳ כרבי סבירו : טו) ואפי׳ העברות

באר היטב

סימן ב׳ א) סוה. האחרונים חלקו וכתבו דנאמן לקרות בתורה הואיל ואין איסור בדבר אבל לישא את כפיו דאיכא איסור עשה מדאורייתא דכתיב כה תברכו אתם תברכו ולא זרים אינו נאמן. ערש״י בכתובות ד׳ כ״ד ע״ב ותו׳ בפי׳ כל כתבי דאמר ר״י גם מימי לא עברתי על דעת חבירי אם אומר לי עלה לדוכן וכו׳ כתבו שם תו׳ לא ידע ר״י עם איסור יש בזה ע״ש . וב״ש כתב כל דבר שאין לו הנאה לא חיישינן שיעשה איסור משום לא חיישינן לשום דבר אלא שמא יאכל בתרומה אבל אין חשש משום נ״כ או שיעלה בתורה מגילה בא״י דנוהגים בתרומה בזמן הזה כמ״ש בי״ד סימן שכ״א אינו נאמן אפי׳ בזמן הזה ס״ת ב״ש ובה״י כתב דנאמן בזמן הזה אפי׳ בפדיון ויש לחקור אם נאמן ליתן לו ה׳ סלעים בשביל פדיון הבן. ואם אינו נאמן הואיל דליכא איסורא דאורייתא והוא נהנה וכבכורה הב״ש. א״כ קשה למה נאמן לקרות בתורה ראשון ולישא כפיו בזמן הזה דליכא תרומה הא איכא חשש זה דפדיון הבן וצ״ע. כלל העולה מדינים אלו לענין יוחסין לכ״ע בעינן שני עדים כשרים, ולתרומה דרבנן די עד א׳ ב״ש : ב) לוקה. כיון שמחזיק את עצמו לכהן נאמן על עצמו להחמיר והוי התראת ודאי : ג) חללה. וכהן אחר שבא עליה אינה לוקה משום חללה ודא״ת וכן זרעה ספק חללים אבל הוא עצמו אסור ובא עליה לוקה משום חללה לפי דבריו כמו דלוקה אותו משום גרושה : ד) הספר. דאל״כ חיישי׳ שמא עבד הוא והמחבר בסעי׳ ה׳ בכתב כר״פסי לפי׳ טוכל וכו׳ ולא כ׳ הוציאני מבית הספ׳ ס״ם טוה ונ״ל הוציאני מבית הספר ב״ש ובה״י דלא בח״מ : ה) לכהונה. היינו תרומה דרבנן . וה״ה נשיאת כפים דשוה לתרומה דרבנן ב״ש : ו) עליו אפי׳ אם ידוע דהוא אביו נאמן. ופוסקים אחרים ס״ל כשידוע שהוא אביו אינו נאמן ע״כ. מעשה בא׳ שהיה משמש בכהונה שיר ש״ס וטוב קידש גרושה ואמר שאינו כהן. אינו נאמן וכופין לגרש עותה הר״י הלוי סימן ל״ג תוה יטיר

פתחי תשובה

ו׳ ט׳ סבכ״ע מ״ש ל״ש כו׳ ועי׳ הר״י אות ח׳ שהביא דברי ס״ש ס׳ כבכ״י סימן ל״ג סב׳ ח״ל וכתבו הרי״ף והרא״ש ובחברת דמילה כו׳ ולע״ג דהשמעת נכפין ומלורעין נמי ספק נשמות הוא אפ״ה ספק רבא דנפיקין תלתא זימני אף דס״ל יבא נופים כרבי כנישותין מ״ם כבא שלמי דלאפ״י רבי תודה שאין למיש להשמע אם לא דנוחוק תלתא זימני וב״כ נימוקי יוסף ומ״ם כרהם דנבי האיות אף כתרי אחיות כוי סוקה גם לענין גנבה ומלורע ס״ל. ושוב הבי״א רגם גס׳ יד אהרן התלק ממנרתו כין אחיות לנשמה תכינו לרין כתרי אחיות מלורעים בם מחזיקות הלא דכתי׳ דושי הרעב״א ינמות שם חנוחר ורבא סבר תש אחיות אין מחזיקות אלא בתלתא זימני ע״ש, ועיין לקמן סי׳ ט׳ ובכ״ש סק״ד ובסי׳ קל״ד סעי׳ י״ג ובח״ת שם סק״ג ובתשו׳ השוני המכבב ח״ת ר״ם ל״ג : (ט) ע״ב לא ישא נכנה. עיין בתשובת חות יאיר סימן ע׳ שכ׳ דאין לנו ע״ב ברברו מכחים בם כמו שאין כ״ם שאמרו כו בשם דברים בעסתים ש״ג יע״ש ומ״ש בע״ת ליו״ד סימן רי״ז ס״ק ט״ז : (י) אשה במדינה זו וילך וישא כו׳ . עיין בס׳ בית מאיר שכ׳ דנס׳ בית בלל כתב דבמדינה דאין המאין שתי נשים אין לית בזולם כדין זה, ואתה אלמן בגמ׳ וברמב״ם לא ישא אשה במדינה זו וזהבה במדינה אחרת משמע דוקא בנושא על אחתו ולא כמתב או נמגרשה אף ש״ם לו בנים ממנה וכמעם י״ל משום דאו על ברוב תולין נניו בקשרים עמו ואין לחוש ומשום מלאה דלא שכיח שתליפים אלא כגרושם או קרובי כאם לא גזרו עב״ל :

ג (א) בזה״ז . שבכ״ם וכו׳ בום בלח״ת סימן קכ״ם ס״ה ובתג״ה שם ועיין בספר ישועות יעקב סק״א שכ׳ לחלק בין זמן בהמקדש שכיו מעלין בשם בתמורה איכא איסור עשה מהא״ל בזה״ז ושוב מלא חילוק זה בתשובת מהרי״ט (ח״א סי׳ קמ״ו) ולכן מסיק דהעיקר כדברי הראב״ה ז״ל דנאמן נכ״ל ומכבנן על ישראל מורה ביה ע״ש : (ב) וליכא למיחש למידי . מבכ״ם ספ״א ח״מ וי״ע לחקור כו׳ א״כ קטנ למב נאמן כו׳ וכן בקפס כבי׳ בדרי חות כי ע״ש : (ג) אבל אוסר עלמו. עיין בתו״ת תשובה מאהבה ח״א סימן קנ״ט וסימן קנ״ו שנשאל ממחנו כהרב ר׳ אליק שפי״ן באחד שאמר על עלמו כהן אני אחר שורת הדין גח״כ ע״ם עלמו אלא שיוא מנסוי׳ כל פסולי כהונה נחר״א אם נקרב מקרב שנכון אחד עשה לזה שלום לקבע תשם גרושה ולפי כסוגיא בכ״ה דף יו״ד ע״ב נכנן אמר לכנן לקדש לו גרושה מאחר שהוא גר מיובא ליכא שליחות וגם כמשבב בשל כמו שניאר בתשובת מ״ב סימן צ״ו (יובא לקמן סימן קי״ם סקי״ז א״כ) נכ״ר יש לספק או אמרינן רק לבנהו נאמן לאסור אבל אנו מוסיפין בו שמא ישראל הוא ותוספין לקדושין או דילמא אחרי שעליו פסולי כהונה כחר״א סד בהם נשא או נטמא לוקה לונה הרמב״ם הקרי ספיר גר איוכא ואין חוששין לקדושיו . וכתב ע״ם תוכבל ראשון ורמב״ם שבי״ה מקודשת והנו מפוקין אותו שבות מרובא רשלמא דאיבם נבנים רק לגבי עלמו נאמן לאסור וסיים דכרין לריךהמות ולע״ד במוכבל ראשון נוסף לכיבן : (ד) או נטמא לוקה. עיין בבלית פ״כ מהל״כ דין י״ג שסברב וכרי הרמב״ם שכוונת פ״ם עלמו בלאים יום דהל״כ אינו לוקה וכמ״ש בס״ה ולכן התם שמ״ע בס״מ (וכה״ם וכ״ש נאמן) חרסם ספק כו׳ ע״ש אך מרגרי ברב בהגיד שם שנותר לברי׳ דאינו ספרש בכוחוק רק דברי בהרחה ודאי על פי מסום דשוה חרי״א יעו״ש ועיין בתשובת ברית אברהם סי׳ ל״ד אות ד׳ כי סכי דבדין שם בכ״ת וקושיות במל״ם מפ״ה שם כ׳ לתרץ קשוב שם ע״ש ועקי״ם לקמן סי׳ י״ם סק״ב : (ה) ספק חללה שבכ״ם ומ״ש אבל הוא עלמו אסור ובא עליה לוקה כו׳ הוא מדברי המ״ת וכ״ש . ותימה שלא הזכירו דברי הב״ח גום דהמורם כדבריו דגם הוא עלמו שבא עליה אמר כך אינו לוקה ועי׳ בתשובת ברית אברהם חלק אה״ע סימן א׳ אות י״א וסימן ה׳ אות ט׳ וע״ש עוד בחיו״ד סימן כ׳ אות י״א מזה : (ו) הוציאני מבית הספר . שבכ״ם שכ״ם עד ע״ש מי שאין משפחתו ידוע לנו חיישי׳ שמא ממזר או עבד הוא. ועי׳ בסי׳ שבכ״ם ע״ך מבא״ג ר״ן כ׳ הבה״ג עליו וידאי תרן כמחבר לא ס״ל ככי שברי כראש בסי׳ נהג כלשון בטור דאי שבא ואחר כבן אני כו׳ אומר עלמו בגרושה והם איתא אפילו בכל הוסים שנפולם אסור כו׳ ומה שבכרים אחב שבשתיק לשון הרמב״ם והוציאני מבית הספר אין זו ראיה כלל דע״כ לא אחריי׳ ואפילו בשאין לו חזקת משפחה לא חיישי׳ שמא עבד או ממזר הוא אלא דוקא בשוטן ודאי וקים ליה בנכרים וישראל כשר הוא והא״כ ל״ת ונאמן ע״י עלמו מהא״ל בכ״ת וכ״ת בבסר דאיבו נושיב לא קים ליה אם הוא כשר או עבד אלא שבא לבעיד נגדלו מה שראה בקטנו נבא ודאי חביעה דחיישי׳ שמא עבד הוא ותילוק זה מוכרח מדברי בתו׳ בו׳ ע״ם ופמ״ם לעיל סי׳ ב׳ סק״א : (ז) נאמן עליו. שבכ״ם ומ״ש והשם בא׳ כו׳ לבוורם שאי קמ״ל הלא מבואר בן בכ״ם ס״א וכנם ח׳ כרי״ו בלוי בעת אין אתי אך עיינתי כמו׳ מזה יו״ד סי׳ קי״ו ושם איירי
אבא

טורי זהב

שנאתו ונמצא מתורץ תמיהת הב״י דודאי אף הטור נתכוין שעובר בהיאבו אלא שאנו חוששים אותו שיעבור גם לאחרים נמצא שאין לו תקנה בעוסר חכמים כנ״ל בזה : [ה] ואם הודיע אותו תחלה כו׳ בטור כ״כ בשם רמב״ם ותמה ב״י הלא תלמוד ערוך הוא בפ׳ החולץ והיינו במה דאמרינן בהך ל״ז דרב הוה אומר מאן הוה אתתי ליומי׳ ותירץ בדרישה דרב לא היה רוצה לגרשה אלא לתתעכב עמה פה יום ואח״כ ילך משם ולפרקים יחזור אלי׳ ואין זה מיושב דהא גם הרמב״ם כ׳ ואם הודיעה תחילה שנוש׳ אותה לימים ידועים כו׳ ואפשר לפרש גם זה בדרך שאחת הובא לפרש הגמ׳ דרב כיון דאיכא שם לפרש כן כן נמי בדברי רמב״ם אלא נלע״ד לתרץ דאין ללמוד בגמ׳ דרב כיון דאיכא שם ואיבעית אימא יחודי בעלמא הוא דמייחדי כי היכא דלחוי ליה פת בסלו ואפשר דהך תירוצא הוא עיקר וא״כ אין משם ראיה להתיר בבא עליה ויש איסור בשעת ביאה דהוה דומה לגרושה בלב שהיא א׳ מט׳ בנים פסולים אבל מדברי הרמב״ם יש ללמוד שמתיר שאמ׳ שנש׳ אות׳ כו׳ וכתם נשואין הם לביאה :

[א] הוציאני מבית הספר בגמרא איתא זה הלשון בפ׳ שה שהיה איש אחד אומר כן לפי תומו בכל הנזכר כאן אבל שבטור לא זכר אלא לשון זה זכורני כשהייתי תינוק מורכב על כתיפו של אבי הטבילני לאכול בתרומה ולא זכר הוציאני מבית הספר ובתו׳ ס״ב דכתובות דף כ״ו כ׳ דהכריח לומר מבית הספר שלא לומר עבד כהן הוא וכ׳ ב״י דהטור ס״ל דהמעשה כך היה ולאו דוקא וקשה דהא בס׳ תתיא דף כ״ח איתא במשנה דאלו נאמנים בגדלן להעיד מה שראו בקטנן כו׳ ושהיה איש סבוני יוצא מבית הספר לטבול לאכול בתרומה ופרכינן ודלמ׳ עבד כהן הוא ומשני דעבד אסור לרבו ללמוד ספר תורה משמע דצריך לומר כן מצד הדין דשם הוא לשון התנ׳ ולא היה מעשה א״ו דדין הוא לומר להכשל חשש דדלמ׳ עבד כהן הוא וא״כ קשה כמה לא זכר הטור דבר זה כיון שהוא הכרח ודוקא וצ״ל לתרץ דכיון שאמר מורכב על כתיפו של אבא משמע אביו ישראל היה דבעבד אין לו חייס לומר בו אביו כדאיתא ס״ק דב״ק דאין עבד עבדי אוכל בתרומה אלא כנעני ותו דאם הוא עבד כנעני א״ל לחיות אצל רבו ולא אצל אביו א״ו דבר ישראל הוא ולא עבד וא״צ כאן לאוכחי׳ דתוצאה מבית הספר והא דהוכיר כן בגמ׳ היינו מעשה כך היה וכמ״ש ב״י משא״כ בדין המשנ׳ אין שום הוכחה דלא יהיה עבד אלא במה שהוציאוהו מבית הספר ועוד נ״ל הוכחה ברורה דלא היה עבד דהא קיי״ל דבתרומה צריך טבילה כדאיתא בפ״ק דחולין נדה שנאנסה וטבלה אסורה לאכול בתרומה וטביל׳ קטן היה שלא בכוונ׳ כדאית׳

כח) ח ואין לוקין עליו (ו) יד [ו] ט ואשה מותרת (יא) לשתות יא) עיקרין כדי לסרסה עד שלא תלד :

יג כט) י הרי שכפה את האדם ושסה בו כלב או שאר חיות עד שעשאוהו כרות שפכה או שהושיבו במים או בשלג עד שיבטל ממנו איברי תשמיש אינו לוקה עד שיסרס בידו וראוי להכותו מכת יג) מרדות :

הגה ל) אבל טו מותר [ח] ליטול יג) כרבלתו של תרנגול אע״ג דמסתרס ע״י זה וכל כיוצא בזה לא) דלא עביד כלום באברי הזרע (בהגהות אלפסי פ׳ כמה בהמה) :

יד טז לב) ג אסור לומר לכותי יד) לסרס לג) בהמה שלנו ואם לקחה הוא (יג) מעצמו וסרסה מותר ואם הערים ישראל בדבר זה יז [ט] קונסין אותו לד) (ואפי׳ לא הערים והכותי מכירו ומכוין לטובתו) ומוכרין לישראל אחר ואפי׳ לבנו גדול מותר למוכרה (ז) לה) ד אבל נ] לבנו קטן אינה מוכרה ולא נותנה לו :

הגה לו) ומותר להשכיר בהמה לכותי למתלית שכר אע״פ שהכותי בודאי יסרסנו (הגהות מיי׳ פט״ז מא״ב) דהכותי אדעתיה דנפשיה קא עביד (ב״י) לז) ומותר למכור לכותים בהמות ותרנגולים אע״ג דבודאי הכותי קונה אותם לסרסם יח (ח) [י] לח) ויש טו) אוסרים [illegible] רל״ד לט) ומיהו אם אין הכותי הקונה מסרסם בעצמו רק נותנו יט לכותי (יג) אחר טז) לסרס בכ״ע שרי (ג״ה שם) מ) כל דבר הצריך לרפואה או לשאר דברים לית ביה משום איסור צער בעלי חיים (א״ו החרוך סימן נ״ט) ולכן מותר למרוט יז) נוצות מאווזות חיות וליכא למיחש משום צער בעלי חיים (מהרא״י סי׳ ק״ה) מא) ומ״מ העולם נמנעים דהוי [יא] אכזריות :

כהן

חלקת מחוקק

היא סברת יחיד : (ו) ואשה מותרת לשתות . יש לדקדק למה תהיה בהמה חמורה מאשה ודוחק לחלק דוקא היא מותרת לשתות (עיי׳ פלמה) אבל אין מתקן אותה (ע״י אחרים) וגם דוחק לומר דאשה נ״כ אסורה לשתות אם לא מפני צער לידה כמו שחילק הב״ח דהא בטור לא הזכיר צער לידה כלל וראיתי בסמ״ג ל״ת ק״ך המשקה כוס של עיקרים לאדם כדי לסרסו בנקיבה מותר בזכר אסור וה״ה לשאר מינים וכתוב בגליוני מהרי״ל לייזיק שעיין על הסמ״ג בזכר אסור וה״ה לשאר מינים משום דגזרינן זכר בהמה אטו זכר דאדם או שמא איסור דאורייתא הוא כמו באדם עכ״ל משמע מ״ש או לשאר ב״ח היינו הזכרים מן הב״ח : (ז) אבל לבנו קטן אע״ה מוכרה . בטור מתיר למוכרה לבנו קטן : (ח) ויש אוסרים . כפי הפועלים דף צ׳ אבעיא להו מהו שיאמר אדם לגוי חסום פרתי ודוש בה מאי כי אמרינן אמירה לגוי שבות הנ״מ לענין איסור שבת דאיסור סקילה אבל חסימה דאיסור לאו לא או דילמא ל״ש ת״ש דשלחו לאבוה דשמואל הלין תורא דנגבין ארמאי ומנגחין (פי׳ מסרסין) יתהון מהו שלא להו הערמה איתעבד בהו אערימו עלייהו ויזדבנון אמר רב פפא בני מערבא דשלחו הכי לאבוה דשמואל סברי להו כרבי אידא דאמר בני נח מצווין על הסירוס וקעברו אלפני עור לא תתן מכשול וכתב הרא״ש בשם הראב״ד דהך בעיא דחסימה לא אפשיטא ואזלינן לקולא (סירוס משום דהראב״ד ס״ל הואיל ורב פפא דהוא בתרא אמר דמשום דבני מערבא כרבי אידא ס״ל שלחו ליה הכי ודרבי אידא הלכתא היא ולא״כ ליכא למפשט איסור אמירה לגוי מאיסור לפני עור וזה סברת הג״ה (נ״א וכ״ד) הרא״ש פליג על הראב״ד וסבר דהא דרב פפא דחויי בעלמא הוא ואיבעיא דחסימה אפשיטא מהא דלאבוה דשמואל והטעם משום איסור אמירה לגוי וליתא לדרבי אידא וכתיה סי׳ רל״ט מבואר דס״ם אוסרין הם הפוסקים כרבי אידא ובגמ׳ פסק כח״מ סי׳ של״ח סעיף ו׳ דבעיא דחסימה אפשיטא ואסור משום אמירה לגוי דלא כרבי אידא וכ״כ הב״י כאן דרוב הפוסקים הסכימו דבעיא דחסימה אפשיטא מהאי דלאבוה דשמואל ולדעת הפוסקים כרבי אידא לא אפשיטא הבעי׳ וא״כ כמ״ש הב״ח הרב מהרמ״א דעה זו כאן ויש ליישב :

בית שמואל

ועי׳ כתו׳ ועי׳ ב״ח מ״ש בשם מהרש״ל וקיבה בבהמות ושאר מינים לא עדיף מאשה וכ״כ כח״מ בשם פי׳ מהרש״א שעיין על הסמ״ג וע״ש : טו מותר ליטול כרבלתו . הטעם דאין מסרס אותו רק ע״י זה מתאבל על שניטל הודו וע״פ כל כתבי ומותר לקשור את הנקיבה שלא יעלה עליהם זכרים :

טז אסור לומר לכותי . הגה בפ׳ הפועלים מבע״א בשם ש״סאמירה לעכו״ם אסור כשאר איסורים וכפי למסקנא תהא דאסור לומר לכותי לסרס ודוקא שם דלמאן שאמר סירוס דבן נח מצווה על הסירוס ובסנהדרין אפליגו אם ב״נ מצווה על סירוס ופסקו הרמב״ם והרא״ש והרשב״א והגמ״י דלא מצווה והסמ״ג והג״א פסקו דמצווה א״כ אמירה לעכו״ם לסרס אסור מ״מ או מטעם אמירה לעכו״ם אסור אפילו אם סבורה אינו מצווה או י״ל דעכו״ם מצווה על סירוס וני״מ אפילו למכור לו אסור כמ״ש כת״ה סי׳ רל״ד ויש לחוש הכא והכא לחומרא ואמירה לכותי אסור בכל איסורים כמ״ש בי״ד סימן רל״ו וכת״ה סימן ש״ה וכן אסור למכור לו לסרס : יז קונסים אותו . אע״ג דבכלאי בהמה אין קונסים אותו כמ״ש בי״ד סי׳ רצ״ו הכא ניכר האסור טפי עיין דרישה . ישראל אחר מותר לאכול אע״ג שהוא בכלל תעבתי לך מ״מ מדאסור לגבוה ש״מ להדיוט שרי מרדכי פ׳ ש״ש וישראל שסירס או שסירס העכו״ם בשבילו משמע דאסור לאכול ממנו כמ״ש בי״ד סי׳ ל״ט וע״ש סי׳ עיין כאותו ואת בנו ח״י פלונתי שם אם מותר להשהות : יח ויש אוסרים . קאי על מכירה לכותי ומכ״ש דאסור ליתן לו למתלית שכר משום כ״נ מוזהרים על הסירוס ובכר כתבתי דרכים חולקים ע״ז ומ״מ אין להקל וקי״ל אם באפשר ליקח ממקום אחר אין איסור משום לפני עור כמ״ש בש״ס נזיר וכי״ד סימן קנ״א ומיהו כאן י״ל דאסור האפשר שיסרס כולם אלא דבר שעומד להקריב לע״א או לאכילה לא אמרינן כודאי אל יקריב כולם : יט לעכו״ם אחר דלא הוי לפני דלפני ומותר ואפי׳ אם נתן לשלוחו אין שליחות לעכו״ם שם בת״ה ש״מ אפילו עכו״ם לעכו״ם אין שליחות ולא כ״כ סי׳ נ״ו פסק בפשיטות עכו״ם לעכו״ם יש שליחות ועי׳ תשו׳ רשד״ך ס״ה סי׳ קי״ד פסק נמי כת״ה :

ח״ל

באר הגולה

א״רא ג מתבאר מסוגיא דשבת שם והסכימו רפוסקים דירקנא ובוי דוקא באשה וכן איתא בתוספתא פרק ח׳ ת כיון דלא נגע באיברים א שם נשבי׳ ובתוספתא כ ג״ן שם כדעת׳ ס״כ לא בכית אתין ילא לו דין זה ולפנ״ד שלמדו מהשנה ומתיחרא דמתורתי׳ סנהדרין דף ס״ו ע״ב ג מימרא בב״מ דף צ׳ ע״א אי אמרינן בכל כמלות אמירה לגוי שבות ולא אפשיטא ופסק רבינו לאיסורא הכא דשלחו ליה לאבוה דשמואל שם ד בר׳ אחי שם :

הגהות רע״א

ג] ס׳ י״ד אבל לבנו קטן . נ״ל לא גדול וקטן ממש אלא כל שאין סמוך ע״ש וכו גדול . וכל שסמוך ע״ש וכו קטן וכן שפירשו דבגדול וקטן ממש הלוי׳ אנחא ולן דעת כנאונים . כריטב״א :

ביאור הגר״א

עיקרין שלא תלד : כח) ואין לוקין עליו דליתנהו בכלל ויסרוס בו׳ אלא בכלל תשחתם ולפיכך לא נפקי אלא מתשחתם כיון דלא שייך בה ומבוץ כו׳ כניד ונילים ואין לוקין כנ״ל . כט) כרי כו׳ . כנ״ל שכל שאינו נוגע באיברי כורת אינו לוקה שכרי גר״י אף נכילים אינו לוקה אע״ג שמסתרם כנ״ל ובפי״נ מהלכות״ין בם או לרבות את כמתכם : ל) אבל מותר כו׳ , שכת שם , לא) ולא כו׳ ל״ד אלא משום דאינו מסרס כלל אלא חוכבו ותכמים כמ״ש שם ולב״ל בפ״ס בס ל״ג . כ׳ רבנו״ת פור שקוסרין כו׳ וסד״ש : לב) אסור כו׳ ליקוט כרת״ס וכרמב״ם וגם כרשב״א כ׳ כרת״ס דלא איפשיטא ולקולא אבל בבבות כרשב״א ג״ם כ׳ כלאים כ׳ דלא איפשיטא ולחומרא וכו׳ . אבל כרת״ס וכ״ש כ׳ דאיפשטא כאיסבי׳ לאסור מאבוה דשמואל [illegible] כרב חגכה ליכא וכה אביי ורבא וריש ולדייד ואין וכנגד הרי תשובה [illegible] ס״ל כוזונים ולא קי״ל כרב אידא וכמ״ג פ׳ משפט וכ נרב אקפא : לג) ככהג שלנו , כמ״ש שם פרקי ועיין בא״ח סי׳ ש״ן בב״א בכנגים וכ״ד סי׳ רל״ו ס״ב ומותר לומר לעכו״ם כו׳ וכתכ״ש ול״ש : לד) ואפי׳ לא כו׳ . ברש״י שם ד״ה ובגנאונים : לה) אבל לבנו כו׳ רתב״ם נ״ל וגי׳ כיון בבינן דרב אשי אמר ובסוף פ׳ כרי ובני בנו׳ . אבל כרת״ס וספ״ג ובחלוקות וכ״ש פ׳ נרב אשי ובגרא״ש פ״ס שם כתב״ן ובפי״ד סי׳ קי״ם : לו) ומותר כו׳ . דלא עדיף מבנת כמותר בכסי״ג כמ״ש כפי״ק רשב״ן ובאן אינבי׳ לכו כו׳ כי אמרינן כו׳ : לז) ומותר כו׳ . בכ״ל דלא קי״ל כר׳ אידא כמ״ש כל כפוסקים : לח) ויש אוסרין . כוא דעת כבכ״ג בפ׳ כר׳ אידא וטעמו דס״ל דכאיכבעי׳ לא איפשטא ולפ״ג אסרה על כרי אמוראי ש״ס דכרים ס״ל ולפ״ו לתאלית שכר פסיס׳ דאסור לט) ומיהו כו׳ כמ״ש כפ״ק דע״ז אלפני דלפני כו׳ ואפילו לבלותו דאין שליח לדבר עבירה וכ״ש לגוי וכ״ש דאין שליחות לעכו״ם , כס וזי״ש נותנו כו׳ : מ) כ״ד י׳ פרלתהרים בתגינה שבו לצרוכי גלגל נו׳ וכבנת קנ״ד כ׳ והאיכא לצער ב״ח וכחלק שטים כתחלה : מא) ומ״מ כו׳ ומ״ש כש״ין דב״מ כר׳ אמבצע על כתגל :

באר היטב

כותה לרפואה ואין מתכוין להיות עקר כיון דפסיק רישיה הוא אסור כיון מ״ש בה״י בוה . ואפי׳ אם הוא כבר קיים פו״ר ואפי׳ אם הוא סריס אסור כ״ש : יח) עיקרין . אפי׳ בנא לצער לידה מותר . ומ״ש בסעיף הקודם והמסרס את הנקיבה פטור אבל אסור היינו סירוס במעשה דאף בנקיבה שייך סירוס במעשה . ונקיבה בבהמות ושאר מינים לא עדיף מאשה . אמרו״ם עיין ב״ש . יב) מכת מרדות . הוא י״ג מכות מהרמ״י בביאורו רש״י ס״פ כי מלא . ומ״ה כה״ח סי׳ ת״ל כתב עליו והרמב״ם לא משמע כן . ועיין רש״י בחולין דף קמ״א ע״ב בהתב מכת מרדות אין לה קצבה אלא עד שיקבל עליו ע״ש : יג) כרבלתו . הטעם דאין מסרס אותו רק ע״י מתאבל על שניטל הודו . ומותר לקשור את הנקיבה שלא יעלה עליה זכרים שם : יד) לסרס . דאמירה לעכו״ם אסור בכל האיסורים . וכן אסור למכור לו לסרס ב״ש בשם רמ״א כ״מ : טו) ויש אוסרים . קאי נ״ב על מכירה לכותי ומכ״ש דאסור ליתן לו למתלית שכר משום דב״נ מוזהרים כל הסירוס עיין ב״ת בה״י : כז) לסרס . דלא הוי לפני דלפני ומותר . ואפי׳ אם נתן לשלוחו אין שליחות לעכו״ם עיין ב״ש : יז) נוצות מאווזות . עיין מ״ש ב״י״ד סי׳ כ״ד ס״ק ע׳ בשם ב״י :

בגרוהה

כרולה שיסרס התרנגול כו׳ וכבנת קנ״ד כ׳ והאיכא לצער ב״ח וכאיך שטים כתחלה : מא) ומ״מ כו׳ ומ״ש כש״ין דב״מ כר׳ אמבצע על כתגל :

אה״ח 1234567

פתחי תשובה

בתי בית יהודה חא״ב סי׳ מ״ו [illegible] : (יא) לשתות עקרין . [illegible]

סימן ו׳ (א) כבן אסור . עיין בתשובת [illegible]

[illegible]

טורי זהב

ובפרישה נתן טעם לאיסור בנקבה משום דלא הותר בראה וזה אינו אפאי ביותר להשקות הנקבה עיקרים כמ״ש סעיף שאחר זה אלא כדפירש רש״י והא דפטור בנקבה אפי׳ אם בא על ידי מעשה שלו נראה הטעם דבנקבה אין שייך סירוס באספ איברי ורע ממש שאינה בחוץ כמו בזכר ע״כ לא הוה הסירוס בידים ממש אפי׳ אם בא ע״י מעשה שלו ועי׳ סעיף יב : [ז] ואשה מותרת לשתות עיקרים כו׳ דכאן שאין בא אלא ע״י שתיה אין (איסור) אפי׳ לכתחלה דאין כאן צער כלל ובח״ה וי״ל כתב דאין לחלק בין אף דמותר בשתיה בהתיא דפטור אבל אסור מכה מעשה דבהו׳ ס״ח שרצים כתבו דלא שייך סירוס בנקבה אלא ע״י השקאה אלא החילוק הוא דהאיתר דכאן הוא משום דאית לה צער לידה וזה שנא כדקדוק דהתיר שם בדף קי״א לא כתבו אלא דאין שייך סירוס באשה ור״ל דאין איסור סירוס בה וכההיא דר׳ יהודא סובר שם ואין שייך בסרס אחר מ״מ אלא במקום שיש איסור לסרס להראשון עי׳ והחילוק דבין צער לידה אינה במשמע מן הפוסקים כלל : [ח] ליטול כרבלתו בפסקי מהרא״י סי׳ ק״ה כתב בזה דאין כאן משום צער ב״ח כיון שיש לו ריוח בדבר וכעין (זה) כתב הרמב״ן סימן ק״ה בשם התו׳ לענין בל תשחית ואין זה דומה לההיא שזכרתי בסמוך דעי׳ מעשה שלו מסתרסת הנקבה ויש איסור דשם אינו פרויה בדבר אע״ג דמסתרסת עי׳ זה כו׳ משמע מזה דכל שהסירוס ממילא מותר וכדפסיק כיון שלא מסריד באיברי הזרע יהיבא לי שהרי שם בפ׳ ח׳ שרצים דף ק״י פירש רש״י בהדיא דאפי׳ הכירוך ממילא אסור ותהיא דנטילת כרבלתו לא נעשה סרוס ע״י זה אלא דומות רוחי הוא וגקטי׳ ה״ה פירש רש״י שהתרנגולת מתאבל על שניטל הודו ואינו כששה ובפסקי מהרא״י שזכרתי לא יליף מזה דאין כאן צער ב״ח וצ״ע : [ט] קונסין אותו כו׳ הקשה בפרישה מאי שנא שהדבקת בהמה דאסור לי׳ לגוי שידביע מין בשאין מין ואם עבר אין קונסין אותו למוכרו ונתולד כוהר לקיימו והיינו דשאני סירוס דהבהמה לפנינו ויא״ה נתנת באיסור לכך קנסוהו בשא״כ בהרבעה דאין האיסור ניכר ואי כבום הולד הרי תולד נולד ויש לי חיות בפני עצמו לא קנסו בו ע״כ וקשה דהא איתא בפ״ק דע״ז בת״ח סוף כתובת נובת פולדת ש״מ נוסח היא אלא העיקר כב״ש בי״ד סימן רצ״ח סעיף ג׳ דהרבעה באיסור סוד מכהא ולא שכיח היא אפי׳ גבי גוי ע״כ לא גזרו קנס בית יעיד נ״ל דשאני סירוס דבשעת עשיית העבירה הוה ברי דהא נשהבה בודאי לאכילה ולחרישה בשא״כ בהרבעה דבשעת העבירה לא הוה כדי שיהא שבח דשבא לא תתעבר : [י] ויש אומרים דס״ל דבן נח מצווה על הסירוס ואי״כ עובר אישראל על לפני עור לא תתן מכשול וכשכיתנה הנהו קנוי אתי תרח למפני דלפני ולא מצינו או אזהרת לוח : [יא] אכזריות ולפי׳ גם כרבלתו של תרנגול לא ישול :

עזר מקודש

סי׳ ה סעיף יד כהגה (מלות תאווזות חיות) מנהג בעולם [illegible]

[illegible]

חכמת שלמה

ס״ד ויקנה עצמו [illegible]

סעיף טו׳ [illegible]

סי׳ ה׳ סעיף יד בהג״ה [illegible]

ו נשים האסורות לכהן ודין אשת כהן ובו טו סעיפים:

א א (א) כהן אסור א) מן התורה (ב) בגרושה זונה וחללה ב ואסור (ג) בחלוצה ג ג) מדרבנן א) לפיכך אם עבר ונשא (ד) ספק חלוצה א (א) א"צ ג) להוציא [א] ד אבל גרושה אפי' אינה אלא ב ספק גרושה (ה) צריך ד) להוציא ב) ה בין שנתגרשה מן האירוסין בין שנתגרשה מן הנשואין ו ואפי' ריח גט פוסל בכהונה ג) וכופין אותו להוציא והיכי דמי ריח גט כגון שאמר לה הרי את מגורשת ממני ואי את מותרת לכל אדם ואע"פ שלא הותרה בזה הגט נפסלה לכהונה ד) (ואפילו לא נתגרשה ג רק משום קול קידושין ה) נפסלת אע"פ שהוא ברור שאין ממש בקידושין ואין נותנין גט רק מכח [ב] חומרא נפסלת (ב) אפילו הכי ד פסולה ו לכהונה) (תשו' הרשב"א סימן תק"נ) אבל אם נתן לה גט על תנאי ולא נתקיים התנאי אינו כלום ואינו פוסל ה ה) (ו) ורשאי הכהן לכתחלה לגרש על תנאי:

ב ח קטנה שמיאנה בבעלה מותרת לכהן (ג) ואם נתן לה גט ז) אסורה [ג] ו) ואם אחר כשנתן לה גט החזירה ומיאנה בו מותרת ח) לכהן שהמיאון מבטל הגט ז) ואם אחר שגרשה נשאת לאחר ומיאנה בו ו ט יש מי שאומר שמותרת לכהן:

ג י יצא קול פלוני כהן גירש את אשתו והרי היא יושבת תחתיו איגמוציאיגמירו דלקלא דלבתר נשואין ח) או דבתר אירוסין לא חיישינן ואם מת (ד) ונשאת לכהן אחר ז תצא:

ד ה כ יצא קול פלוני כהן כתב גט לאשתו ט אם קורין באותו מקום לנתינת הגט כתיבה אף על גב דלכתיבה לחודה נמי קרו כתיבה הוי כאלו יצא הקול פלוני גירש אשתו (ה) [ד] ואם אין קורין לנתינת הגט כתיבה אין חוששין:

ה ט) ל יצא קול על אשה [ה] שנתקדשה ט) י ונתגרשה חוששין לקול לאוסרה לכהן מ ודוקא שיצא הקול בלא אמתלאה אבל אם יצא עם אמתלאה (ו) כגון שיצא הקול שקדשה יא או גירשה על תנאי או שזרק לה קדושין או הגט ספק קרוב לו ספק קרוב לה אין חוששין לקול י) נ ואם

בית שמואל

ו א א"צ להוציא · והא דקי"ל יבמה שמת הולד תוך ל' יום ונשאת לכהן דאין מוציאין כמ"ש לקמן ס"ס קס"ד עיין תוס' ס"פ דיבמות דף כ"ד ע"א: ב ספק גרושה . וכן ספק חללה וספק זונה כולן מדאורייתא אלא ספק ממזר מדרבנן ועי' במגיד פ"ו מהא"ב: ג רק משום קול קדושין · בתשובת מהרש"ל סי' כ"ה כתב ודוקא במשודכת יש לחוש לקול כזה אבל בפנויה אין לחוש ועי' בהג"מ פ' המוכר ותשובת רמב"ן סי' קל"ב ותשובת הרא"ש כלל ס"ה מיין וב"י רס"ג ושם מבואר דוקא אם הב"ד הצריכו גם אפ"ה שהיה מחמת קול בפנויה חיישינן אבל אם הוא נתן גט מעצמו ולא היה צריך ע"פ הדין לא הוי גט והביא ר"מ שם וכ"כ ב"ח בכלל אלא בתשובת רשב"א סי' תק"ן משמע לאסור דהותר לזה דהא שם היה ג"כ שידוכים וגירש מעצמו בלא דעת הב"ד ומ"מ פוסק שם דהוי גט ואסור בתשו' סי' תק"ן משמע דאע"ג ע"פ הדין לא היה צריך לגרש וגירש מעצמו אמרינן שמא אמת הדבר דקדש מש"ה כתבו שהב"א הב"י לא היה שם אלא ב' עדים והי' מת א"כ אין ליכא חשש כלל וא"צ גט כלל: ד פסולה לכהונה · כתב ב"ח היינו לכתחילה אבל לא תצא לסיין ע"ל בתשובת רשב"א הנ"ל איירי כשידך לכהן ולא קדש ולא נשא מש"ה פסק שם דאסורה לו ולי"ש גם בס"ו חולק עליו: ה ורשאי הכהן עי' סימן קמ"ג וסי' קמ"ה סעי' ט': ו יש מי שאומר · הרמב"ם אוסר לכהן והטור הוא המתיר וכתב אפ"ה דקי"ל דאסורה לבעלה הראשון דשם הטעם הוא"ל היא מכרת ברמיזותיו אז"ל ועביד דמתאגת והסי"ג לה ויש להביא ראיה לדעת הרמב"ם עמ"ש בסי' קנ"ה דאסורה לאחיו אפ"ה דלא שייך לומר דמכיר ברמיזותיו וב"ח פסק כדיעבד אין מוציאין אותו: ז תצא. לגבי כשהי הוי קול שלפני נשואין ולא חיישינן ללעז בנים מראשון כיון מראשון לא מספק אמרינן סמוך למיתה גירש' שם: ח יצא קול פלוני כהן. נראה מ"ש כהן הוא מיותר אפילו בישראל נמי הדין כן ומ"ש כפרישה כנ"ה א"ל: ט אם קורין וכו'. כן הוא בש"ס תלא והדבר צריך בדיקה אם קורין לנתינה כתיבה וכן כ' הטור והרמב"ם סתם וכתב תלא מן הספי ולא חילק בין אם קורין לנתינה כתיבה והר"ן תמה עליו לכן פסק המחבר כהטור ובפי' ב"ח מ"ש ליכא גם יש ליכא כגון אחר · מיהו מה שפוסק ב"ח כרמב"ם א"ל דהא להרי"ף ורש"י והרא"ש והטור והר"ן לא תלא א"כ קורין לנתינה כתיבה נראה דכן הוא עיקר: י ונתגרשה. משמע מרש"י אפילו יצא קול סתם שנתקדשה וא"כ יצא קול שנתגרשה מותרת לכל העולם כיון שהוא קול וקול בתרא סותר לקול קמא וכ"כ הרמב"ם סי' דין ך' והראב"ד כתב דוקא שיצא קול שניהם יחדיו דאל"כ לא חיישינן לקול בתרא ואסורה לעלמא מספי קול סתם שנתקדשה לפלוני שיצא הקול בתחילה ונראה דכן הוא דעת הטור לכן כתב שיצא הקול שנתקדשה ונתגרשה מיד ולא כב"י שכתב בבדק הבית מה שכתב הטור מיד לרבותא כ"כ דאין דרך לגרש מיד וגם ב"ח משיג עליו · אבל אם יצא קול גירושין אחר קול קדושין לא משגיחין בקול שיצא אח"כ שנתגרשה ומותרת לזה שיצא הקול שקידשה אפילו אם הוא כהן ואסורה אחר מיתתו לכהן אחר ואם יצא תרי קולות בפ"א אסורה לישא לזה אם הוא כהן דלדידיה הוי קול קודם לנשואין וכ"כ בדרישה דאסורה לזה: יא או גירשה. כ"כ הטור וכ"ל דה"ה אם יצא אמתלא בחד מהני הן בקדושין הן בגירושין הא אין חשש לענין איסור כהונה דהא יצא אמתלא בקדושין אמרינן דליכא קדושין ממילא ליכא גירושין וכ"כ בפרישה מיהו

חלקת מחוקק

ו (א) אין צריך להוציא . משמע אבל לכתחילה גזרו אף על ספק חלוצה וכ"כ רש"י (יבמות דף כ"ד ע"א) לא גזור רבנן לאפוקי מספק ועיין לקמן סי' ז' סעיף ך' : (ב) אפי' פסולה לכהונה . בהג"ה מרדכי (דף תרס"ב בהלכות הגדולות עם שלשי הגבורים) מביא כמה דעות דכשירה לכהונה וכן הביא ב"י תשובת הרשב"א בסי' י"ג סיק נ' שכשרה לכהונה כהן גם שאינו צריך ע"פ הדין והוא מתמה בספר תשובה זו שהביא הרב כאן בשם הרשב"א ויש לחלק : (ג) ואם נתן לה גט אסורה . משמע אפילו אם נשאת תצא : (ד) ונשאת לכהן אחר תצא. ולא חיישינן ללעז הבנים של הראשון (כיון דמשום הוא דמספקינן לה ומראשון לא מספקינן לה) אתי למימר סמוך למיתה גירשה (נימוקי דפ"א ס"א) : (ה) ואם אין קורין לנתינת הגט כתיבה . מדברי הרמב"ם (פ"י מהא"ב שכתב סתם יצא עליו קול פלוני כהן כתב גט לאשתו או נתן גט לאשתו וכו' ולא חילק בין אם קורין באותו מקום נתינת הגט כתיבה) משמע דס"ל שחכמי הגמרא נסתפקו בזה ולעולם חוששין (ועי' בר"ן פ' הזורק שתמה על הרמב"ם למה לא חילק בין אם קורין באותו מקום לנתינה כתיבה) : (ו) כגון שיצא הקול שקידשה או גירשה על תנאי יש לדקדק אם יש קול בקדושין ולא בגירושין מ"מ אסורה לכהן מחמת הגירושין כמבואר לעיל בהג"ה

באר הגולה

א מפורש בתורה ב בריית' יבמות ד' כ"ד ע"ב וכפסק רוב הפוסקים ד ב"ש ד' כ"ב ברמב"ם בפ"ט מה' א"ב וכו' ב"מ שם שם דספק דאורייתא לחומרא בוה ה בריית' שם ו שם דף נ"ג ע"א ומדף ל' כ"ח הרי"ף לא ערכתי ולשם גרושה שכתבו אפילו לא נתגרשה אלא שליהם פסולה ו משנה גיטין דף פ"ה ע"ב וכל"ם ט' משנה יבמות דקי"מ פ"ח ט' טור וכ"ל דלענין להתיר לכהן אין חילוק בין מיאון דידיה למיאון דאחריני · מכא דשלח רב יוסף גיטין דף פ"ח וכתשובה שם כנא' כ' כ"ה שם ונשו שכתב כטור אבל הרמב"ם לא חילק כשם ל תשובת שם דף פ"ה ע"ב וכדכתבה שם בגמ' דפ"ט ע"ב מ שם כתשם נ טור וכמ'

אהי"ח 1234567

הגהות רע"א

ד] סי' ד' ס"א בגט פסולה לכהונה. ר"ל עיין תשו' לחם רב סי' ל"ו:

חכמת שלמה

סימן ו סעיף א' כהן אסור מן התורה בגרושה וכו' ל"ב ראיתי להזכיר כאן דבר אחד בהם שנשאו א"ל לזה , פ"ה צריכין ג"כ לחזור לקיים דברי חז"ל דע מה שתזוג וכו' לכאחרתי לבעלים שם על כספר והוא דודאי אין חילוק אם מתגרשה מהם וכן ביחד גרושה מדבר ונשאת והתאלמנה אף דנהג כפי אלמנה ג"כ אסורה לכהן כיון דנאסרה פעם אחת וע לא מכל' שם מגואלת א"כ ונתאלמנה וכדבר פשוט לכל פ"ה אף לפום אבן הקודים נראה לי ראי' ברורה מן הש"ס דיבמות דף פ"ג ממה דצריך גם שמואל ממשנה דלא שכתב אחר בפלוגתא ג"ה ונשאת וכו' אלא כה אוסרים עליו ביחד מגבלת לה וכו' אלא לאו בזוגת ומאי פריך ליה דגרשה אחר וקרבה אחר חוץ ג"ה ונתאלמנה מן האירוסין ונשאת לכהן זה תוך ג"ה וילדה וא"כ אלו לא הוי ומגבלת לה הריכה פוגרים וכפ"כ מוכח דמף שנתאלמנה באמת אסורה לכהן ועוד ראי' מתם ודרשו חז"ל בפסוק ואשה גרושה מאישה דאפי' לא נתגרשה אלא מאישה כגון ומי אמו מותרת לכל אדם כמי אסורה ניריא דרים לה ולא מיגרש

ביאור הגר"א

ו א) לפיכך כו'. מגל כו' שם וכגיטין כ"ם א' דלבא: ב) בין כו'. שם ר"ם א': ג) וכופין אותו לבוליא בגיטין פ"ב מי דדרשה גמורה ונפסלה מן התורה דמ"ש ורי"ף שפשיט כו' ואף להרמב"ם דפ"י מכ"ג שבי"שכלא מדרבנן מ"מ כופין כמו בכל איסורי דרבנן בכ"ל סי' ד' וכמ"ש הרמ"ם דינעום שכיון כי ריב"ש סי' מס"ם: ד) ואפילו לא כו'. אע"פ כו', כמש"ל י"ז א' דלבא היכא אומר כו' ואף על גב דאיכא ולך חיישינן כ"ש כאן דליכא כותבו ובקדושין ס"ם א' אלא נוסף אמרי אמר כו' והא כתם דאוהב לא קדשוך ומהר בקרובים כ"ז שלא גירש ובכל יודעין שאין כוכן גט רק בגילוי ואסור מכתובה אפ"ה לאסר בגט כקרובים: ה) ורשאי הכהן. הרא"ש כלל מ"ם ובפי"ג ניואה ר"ג א' דמגרש לה על מנת כו': ו) ואם אחר כו'. רמב"ם ובפ"ג נתמכר וגמי ראתי מיאון ומבטל לגט: ז) ואם כו' . כמש"ג ומ"ש מיאון דמכריע כו' מש"כ לכהן מור: ח) או דבתר כו'. שם פ"ם ב': ח) יצא קול כו' אפ"ג דעוקים כגמ' כבחירם ליה פ"ם עיקר הענין לאוסרה לכהן מה"ם ונלבד שלא כו': י) ואם יש כו'. שם כמתהדר אינהו כיה אמתלה גירש כו' וה"ה בגותן בקדושין אמתלה דהא"ב מ"ל נגרושין:

באר היטב

ו (א) בגרושה . עי' במהרש"ך ס"ם סי' קי"ח: ב) מדרבנן . עיין הרא"ש שבו סי' רי"ח. כשה מבלגם אפילו נדר הגלא מגנה מעבשיו ואפי' יש לו אוהם ממון אסור לקיימה הרא"ם ח"א סי' ל"ם.כהן שהוסק גכהן ימים רבים ונשא חלוצה כי לא ידע שחלוצה היא אין כופין אותו להוצי' פסק הגאון יעקב ס"ח סי' ל"ג . דלדעת מהרשד"ם בסס"ה סי' רל"ה אין כופין בכהני בזמן הזה דהכהני ספק ניניהו,אבל בתשובת מהרי"ט ח"א סי' קמ"ם ותשובת שם משני סי' י"ז הסריט לסתור דעת מהרשד"ם . ובשבות יעקב סי' הנ"ל דוחה דבריהם ותקיים דברי מהרשד"ם . עכ"פ הסלה דאם רוצה לגרש זכור לטוב כיון שכליו נרסין מבהוגם במת"כ . אבל אין כופין בכוסים ע"ש . ובתשובת כנסת יחזקאל ס"ם כ"ז בסופו חולק על שבות יעקב וכתב שלילה להוצי' לפו על' יחוסי כהונה בזה"ז ושיחיו כל הכבודים מבלי פרוייש ע"ש ג) להוצי' . אבל לכתחלה גזרו אף על ספק חלוצה עיין תוס' ריבמות דף כ"ד ע"ה: ד) להוציא . וכן ספק חללה וספק זונה כולן מדאורייתא' אלא ספק ממזר דרבנן . עיין הרא"ם ס"א סי' מ"ב · גשה ספק שבוים א"ג להוציא רי"ו הלוי סי' ל"ג: ה) כפלני' . בתשובת רש"ל כתב דוק' במשודכת יש לחוש לקול בזה אבל בפנויה אין לחוש ועיין הג"מ פרק המוכר וב"י בסי' י"ג ושם מבואר דוק' אם הב"ד הצריכו גט אפ"ג שהיה מחמת קול בפנוי' חיישינן אבל אם הוא נתן גט מעצמו ולא היה נצרך עפ"י הדין לא הוי הגט וכ"כ הבה"י כ"ם: ו) לכהונה . כתב ב"י היינו לכתחלה אבל לא מ"ם. וש"ן חולק כ"ם : ז) אסורה . משמע אפי' אם נשאת תצא ס"מ:ח)לכהן . עכ"פ ובדיעבד אין מוציאין אותו לב"ש : ט) ונתגרשה · דוק' שיצא קול שניהם יחדיו אבל אם יצא קול גירושין אחר קול קדושין לא משגיחין בקול שיצא' אח"כ שנתגרשה ומותרת לזה שיצא' הקול שקידשה אפי' אם הוא כהן ואסורה אחר מיתתו לכהן אחר . ואם יצא תרי קולות בפעם אחת

פתחי תשובה

לקמן סי' פ"ן ס"ם בחומש בפציעות דס"ם איסור דרבנן מיקל אינה ומ"ש במי דברי התוס' דיבמות ככ"ל וכתב דא"ל חומשם מ"ד דתובה דמ"ל אין בקדושין אפי' איסור דרבנן כו' דא"ל לרבי כגלילי בבריותא לה נאמרה לדינא אלא לגרש בקרח של ולא לקדש מקמי דאסרו חכמים בקדושין ככ"ל ס"ם] (ג) מבי"ת בגרושה. עיין בתשובת רדיצו מ"ב סי' תש"א על כהן שרצה לישא גרושה ואמרו קרובי האשה שאין האשה מותרת על לאו זה . והשיב מה זו שאלה כל בקדושין הלכו ובאשה שוין כהן וכמו שהוא טוב כן מנעשת לו ג"כ מותרת כו' ע"ש. ועיין בס' ברכי אחסם כליו וכיבמות דף פ"ד ע"ב מבואר דהאי ליכא למגמר רק יליף לה סתם אלא יקחו יהודא ע"ש : (ג) בחלוצה מדרבנן. מכ"ש ע"ש דבתשובת כרי חולק על שבי"ט ועיין בתשובת וכרין יוסף סי' נ' שחולק ג"כ ע"ש וכן דעת הרב ברכי אוב ב' וכתב' הבה כנס"ם לי"ד סימן א"כ סק"ג ; (ד) ספק חלוצה ס"ל לכוליה. עיין בתשובת אליו פרס תהירות ס"ג סי' ו' ובס' יבומות יעקב ע"ם נוס : (ה) צריך להוציאה. עכב"ם ומ"ש בשם הריב בלא נפא מזק שנויי א"ל להוציא. עיין בס' שבות"ם פ"ם מכא"ב וכן כ"ב צבי עליו לכאורה הדין שמו כיון דס"ם כוה קול בלאנה פ"ס שכתב הרמב"ם (ובבי"ש לעיל סימן כ' ס"ב) דאם נשאה לא תצא אפי' אבם ב' ספיקות אך כאתת ואי דבא כתב בפ"ם הביאו בפריא כבללי ס"ם אות יו"ד (עיין שם אות י"ם) דנכיורות של ישראל אפיון בנית הכותי ומבק אם נתלגו לא תקרי ס"ם דאמר בוזכרו חכמים נביגות בכותים תחתמ אותו מבק פרי הוא כודאי איסור וצריך כי ספיקות מלבד הספק הראשון שאסרו חכמים ומא דהאיסור דרבנן יותר כספק אחר היינו דוקא בדבר שעיקר איסורו מדרבנן מבים נשים כו' וב"ל דכוונת דהחמור בזכרו חכמים שבויי הספק מבק נעשה מ"ב כודאי איסור ואינו יותר לא מטעם ס"ם ולא הנשם מבק דרבנן ומלמהי ראיה מאין כליה תשובה ספר הגרשק פ' הלומר דף ס"ו נגי קושיא דינאי כו' עכ"ד ע"ש ומ"ב כמ"ש לבי"ל סימן כ' ס"ק י"ד ובכ"ם לקמן סי' ו' סי"א סק"ב : (ו) ורשאי הכהן לכתחלה. עיין בתשובת כרית אהרם סימן ק"ם

טורי זהב

סימן ו [א] אבל גרושה כו' וה"ה ספק זונה וחללה כ"ה ברמב"ם ס"י במקום שאין לא סגי כגון בודאי נישבית ע"פ ב' עדים וספק אם היא טהורה וא"ל בספק זה ואמאי לא מוקמינן לה אחזקה דכשנולדה לא היתה זונה וי"ל כיון שנשבית בפתנא נטמאה ככ"ל : [ב] חומרא בעלמא פסולה לכהונה כו' כב"י סימן קי"ן (צ"ל י"ג) לקמן מביא זה בשם תשובת רשב"א סימן תק"ן וכתב וז"ל וכ"ש זו שיצא עליה קול והצרכת אותה גט יאמרו קמו רבנן בקידושין וקידושין מעליא הוי כו' ואע"ג דלרווחא דמלתא והוציאה בגט נמבאה אתה מצריכו כרוז ואפי' דנכריז איכא מאן דשמע בקידושין ולא שמע בהכרזה וכתחוע דרים תחולך עכ"ל משמע מזה דאפי' דיעבד אם נשאת כהן יוציא דהא בריש אסה שהלך אמרינן נ"כ לחשש זה דאיכא דשמע בחליצה ולא שמע בהכרזה כו' ואמרינן שם דמ"ה לא תנשא לעולם ואין לך דיעבד גדול מזה שהרי אין לה תקנה וכמ"ש תרין מביאו (ב"י סי' י') צ"ל קנ"ו לענין אחר וכן משמע לשון רמ"א דנקט פסולה לכהונה משמע אפי' דיעבד אבל ספרח די כתב היכא שנתגרשה מחמת קול בעלמא ואין הגט אלא מחמת חומרא דאם עבר ונשא אין מוציאין ממנו ואין שום ראיה לקולא זו ואין להקל בזה : [ג] ואם אחר שנתן לה גט כו' כשממאן מבטל הגט פי' דגלי עליה דקטנה היא והגט בטל ואמרינן בגמ' דדוקא אם הראשון שגירשה החזירה ומיאנה מהני זה המיאון לבטל הגט,ומ"ה אם ניסת לאחר אחר הגט ומת מותרת לראשון ואין כאן מחזיר גרושתו אבל אם אחר הגט ניסת לאחר ומיאנה בו לא מהני המיאון הזה לבטל הגט ונשארה עדיין גרושה ואסורה לחזור לראשון כדין מחזיר גרושתו מטעם דדוקא מיאון דידיה מהני אבל לא מיאון דחבריה דאי תאמר דמהני מיאון דחבריה חיישינן מתוך שמכרת הראשון ברמיזותיו ובקריצותיו שמא ירדוף עליה בזנות בעודה תחת השני שתמאן בו ותחזור לו כיון שהוא אוהב' אותו רק שהוא גירשה בע"כ משא"כ במיאון דידיה שהוא רואה שהיא שנאה אותו לא יבא לרמוז לה שתשוב אליו אחר שהנשא לאחר וכתב הרמב"ם דגם לענין כהונה יש חילוק זה דאם מיאנה בראשון הגט בטל ומותרת בכהן ומיאון דאחר לא מהני ונשאר עליה גרושה ואסורה לכהן והטור הקשה עליו דבשלמא לענין שתחזור לראשון יש טעם לחילוק כמו שזכרנו שלא יבא הראשון לפתותה שתצא מן השני במיאון ע"כ לא מהני המיאון אבל לענין היתר לכהן אין חילוק בין מיאון דחבריה למיאון דידיה וכתב ב"י שדברי הטור דברי טעם הן מ"מ י"ל שלא נתנו דבריהם לשיעורין כיווס לענין זה המיאון דחבריה מבטל הגט ולענין זה לא מבטל וכאן בש"ע הביא דעת הטור בשם יש מי שאומר ולא הביא כלל דעת הרמב"ם אע"ג דהכריכין עליו דברי הרמב"ם בכ"מ ואף שאיני כדאי להכריע בין גדולים אחוה דעתי שהעיקר כדברי הרמב"ם דמן התלמוד אסורה לכהן מטעם גזירה שמא יראו ראשה גרושה היא ואת מדאסרינן לבעלה הראשון מחמת מחזיר גרושתו ועכשיו ניסת לכהן יאמרו גרושה מותרת לכהן וראי' ברורה לזה מדאמרינן ריש האשה שהלך דמספק אם צריכה חליצה לא תחלוץ ולא תנשא לאחר ואמרינן שם שהטעם שמא יתברר אח"כ בעדים שהחליצה היתה בחנם ותהיה מותרת לכאן והעולם יטעו לומר שחלוצה מותרת לכהן ואע"פ שנעשה כרוז שהחליצה היתה בחנם מ"מ שמא לא ישמעו אותו אנשים חברו ויטעו להתיר החלוצה לכהן והנה הדברים ק"ו דמה התם שלפי האמת נתברר בעדים שבחנם חלצה חייסי' להתירה לכהן כ"ש כאן שבאמת הגירושין מועילים שהרי אנו אוסרים אותו לראשון ומכ"ו שגירושין גמורין אע"פ שהיא קטנה מאני בת גירושין כמו שחשש באשה בנתגרשה בקטנותה מהראשון שפסולין מכהונה אע"פ שהכל רואין שהיא קטנה מ"מ חשו בה לכהונה והנה עכשיו אחר המיאון כן האחר נמי יאמרו כן ששם גירושין לא נעקר ממנה וראי' מדאסרינן אותה לבעלה האחר ואם היא תנשא' לכהן יאמרו גרוש' מותרת לכהן כי לא ידעו לחלק בטעם ביניהם ע"כ אין היתר לכהן אלא במיאון דהראשון אחר הגט דאז מותרת לחזור לאו' וידעו אבל דנעקר ממנה שם גרושה כנלע"ד : [ד] ואם אין קורין כו' דהכי אמרי' בגמ' שלח ליה רב לשמואל יצא קול איש פלוני כהן כתב גט לאשתו ויושבת תחתיו מהו שלח ליה תצא והדבר צריך בדיקה פירש"י תצא מפני הקול אבל הדבר צריך בדיקה קודם שנוציאנה מאי היא אלימ' דאי מבטלינן קלא או לא והא נהרדעי אמרי דשמואל הוה וכנהרדע' (לא) מבטלינן קלא אלא דאי קרו לנתינה כתיבה כו' והרמב"ם כ' כאן בסתם תצא ולא חילק בין קורין כו' והדבר זה הקשה ב"י ותמה על הרמב"ם שלא הרגיש בזה ותריח וי"ל הירץ מה שהירץ והביא בשם תמ"ם א' דהרמב"ם לא פירש דברי שמואל שאמר תצא כדי כפי' רש"י דקיל דא"כ חליל איכא הדבר צריך בדיקה ותצא והא צריך בדיקה קודם שנוציאנה לפי' רש"י אין השי' כפי' התקבל דף ס"ו דאמר שמואל תצא והדבר צריך תקפור דפירושו תצא מספק מפני שצריך ללמוד אם וצא כשר אי לאו אי"ג קא' תצא מספק משום שצריך בדיקה אם קורין לנתינה כו' ואי"א לקפור ק"ו וכן לפאי דס"ד דמקשן דצריך בדיקה אם נוהגין לבטל הקול אם לאו נמי אח"כ תצא כיון שא"א לעמוד עליו כבירור היאך הנהגו וצריך ואם נהרדעי אתיא דשמואל ושם ברור היא דמבטלין ע"כ ונכונים הם עכ"ל ול"נ דאינם נכונים דהא שהביא ראיה מלשון תצא והדבר צריך תקפור אשתמיטי' הא דאיתא עוד כהאי לישנ' פעם ג' דהיינו בס' המגרש דף פ"ט שלחו מבי רב לשמואל ילמדנו רבינו יצא עליה קול מראשון ובא א' וקדשה מהו שלח להו תצא והעמידו(הדבר) על בוריו פי' שיברוק אחר הקול ס' ואמרי' אח"כ לא מצאו הדבר על בוריו (מהו) אמר רב הונא מגרש ראשון ונושא שני כו' הרי לפניך דהתם תצא אין פירושו דמכח ספק תצא עכ"ם דהא מספקי' שם דאם לא מצאו בורו של דבר דמותרת לשני א"ב דח"ק תצא אלא דתחלה צריך לברר הדבר אם חייב שני לגרש או מותרת לו וא"כ חך תצא אינו תצא עכ"ם אלא אפשר שתצא וה"נ ממש דכוותי' דהכא והיינו כפירש"י והיי' ממש תאי' דפ' התקבל ששם אמר תצא והדבר צריך תלמוד דמבואר בהדיא דח"ק דקתי שתצא אבל קודם שתצא צריך תלמוד אם תצא אם לאו וכן פירש"י בהדיא דאין הדבר ברור לדעתי וצריך אני ללמוד מן הגדולים עכ"ל ותו דכיון שאמר צריך בדיקה משמע דאפשר בבדיקה ותו דמה שפירש לדעת המקשן כיון שיש ספק בגנא; אם מבטלין תצא מספק וזה ודאי אינו דודאי אזלינן לקולא בספק דהקול אינו אלא חומרא דרבנן ואין איסור אלא במקום שאין מבטלין בבירור וכדי לתרץ דעת הרמב"ם נ"ל דהקושיא דבדיקה (האיך) (צ"ל הכי) פירוש' דבפ' המניח איתא נ"כ חילוק בין קריאת כך או הביות לענין אם תלוי ברוב אנשי מקום או דוקא כולם והכא לא נתברר אי אזלינן בתר הרוב של המקום ע"כ לא הביא חך בדיקה כלל ואזלינן לחומרא דבדיקה לא מהני כלל (דבר"י אמביה כ' ב"ש בסק"ח יצא קול פלוני כהן כו' דהאי כהן מיותר הוא עכ"ל ול"נ דאפשר אם יצא הקול בישראל חוששין אח"כ לכהן דשמא יאמרו גם נתן הישראל הגט ואח"כ נשאת והרמב"ם דלא מחלק בין קורין לכתיבה נתינה אם כן יאמרו כאן נשא גרושה אבל בכהן ליכא למיחש לכהן שני כיון דהיתה תחת הראשון בודאי לא נתן לה הגט אחר הכתיבה שהרי לא יצא הקול רק על הכתיבה ואין קורין לכתיבה נתינה וגם מקור מוצא דין זה הוא מגמ' ס"פ הזורק ושם מיירי בהדיא בכהן ואפשר בישראל אין הדין כן דאף במקום שאין קורין לכתיבה נתינה אסורה אח"כ לכהן מטעם שכתבנו דבכהן איכא תרתי לטיבותא דהרי היתה תחת הראשון וגם אין קורין לכתיבה נתינה אבל בישראל אינו אלא חדא לטיבותא דאין קורין לכתיבה נתינה חוששין כהרמב"ם דלא מחלק בין קורין כו' ואם היינו רוצים לומר דפליגי הוא ובטעות הוא שפי' היה לנו לומ' כן דהרמב"ם הוא בטעות מה שכתב כהן ולא הוי ק' מידי מה שהוקשו הפוסקים עליו למה לא מחלק בין קורין לכתיבה נתינה או לא דה"ם לאוקמי דאיירי בישראל ואין שם חילוק הנ"ל כמ"ש עכד"א) : [ה] שנתקדשה ונתגרשה בטור כ' ונתגרשה מיד ותמה ב"י בס' ב"ה ל"ל חך מיד ולכך לא כתבו כאן בש"ע ורי"ו דמ"ש אסור

שהוא בנו: **ו** *כהן מיוחס שיצא הוא ואשתו שידענו שהיא כשרה למדינה אחרת ובא הוא והיא ובנים כרוכין אחריהן ואמר אשה שיצאת עמי היא זו ואלו בניה אינו צריך להביא עדים לא על האשה ולא על הבנים. מתה ואלו בניה צריך להביא עדים שאלו* בניו. ואינו צריך להביא עדים על אמן שהיא כשרה. מפני שכבר הוחזק שיצאה *מעמנו כאשה כשרה: **ז** ג׳יצא כהן מיוחס למדינה אחרת ובא הוא ואשתו ובניו ואמר אשה זו נשאתי ואלו בניה צריך להביא ראיה שאשה זו כשרה. ואינו מביא עדים שאלו בניה. והוא שיהיו כרוכין אחריה. ואם בא בשתי נשים והביא ראיה על האחת אע״פ שהבנים קטנים וכרוכין אחריה צריך להביא ראיה עליהם שמא בניו מן האחרת הם ונכרכו אחר זו המיוחסת: **ח** בא הוא ובניו ואמר אשה נשאתי ומתה ואלו בניה מביא עדים שאותה האשה כשרה היתה ואלו בניה. וכדין הזה דנין בישראל מיוחס ובלוי מיוחס. ואח״כ נעיד על בנו זה שהוא מיוחס כדי שיהיה ראוי לסנהדרין: **ט** אין מעלין ימשטרות לכהונה. כיצד הרי שהיה כתוב בשטר פלוני כהן לוה מפלוני והלוהו כך וכך והעדים מלמטה אין מחזיקין בהם *כהן זה שהוא מיוחס שמא לא העידו אלא על המלוה. בד״א לענין יחוס אבל לחזקה שיהיה כהן ככהני זמן זה ויאכל תרומה וחלה של דברי סופרים ובשאר קדשי הגבול מעלין מן השטרות וע״פ עד אחד ומנשיאות כפים ומקריאה בתורה ראשון: **י** וכן כל כהן שאמר בני זה כהן נאמן להאכילו בתרומה ולהיותו בחזקת כהן ואינו צריך להביא ראיה לא על הבנים ולא על האשה: **יא** ישנים שבאו למדינה זה אומר אני וחבירי כהן וזה אומר אני וחבירי כהן אע״פ שנראין כנוטלין זה את זה הרי אלו נאמנין ושניהם בחזקת כהנים. וכן עד שאמר ראיתי זה שנשא כפיו או שאכל בתרומה או שחלק על הגורן או שקרא בתורה ראשון וקרא אחריו לוי מחזיקין אותו בכהונה על פיו. וכן אם העיד שזה קרא שני בתורה אחר כהן מחזיקין אותו בלויה: **יב** העיד שראה זה שחלק עם אחיו בבית דין תרומה שהניח להן אביהן הכהן אין מעלין אותו לכהונה בעדות זו. שמא חלל הוא ולקח חלק ירושתו מתרומה למכרה: **יג** ימי שבא בזמן הזה ואמר כהן אני אינו נאמן ואין מעלין אותו לכהונה על פי עצמו ולא יקרא בתורה ראשון ולא ישא את כפיו ולא יאכל בקדשי הגבול עד שיהיה לו עד אחד. אבל אוסר עצמו בגרושה וזונה וחללה ואינו מטמא למתים ואם נשא או נטמא לוקה. והנבעלת (לו) ספק חללה: **יד** יואם היה מסיח לפי תומו נאמן. כיצד מעשה באחד שהיה מסיח לפי תומו ואמר זכור אני כשהייתי תינוק והייתי מורכב על כתיפו של אבי הוציאוני מבית הספר והפשיטוני כתנתי והטבילוני לאכול תרומה לערב וחביריי בודלין ממני והיו קוראין אותי יוחנן אוכל חלות והעלהו רבינו הקדוש לכהונה ע״פ עצמו: **טו** נאמן יגדול לומר זכור אני כשהייתי תינוק וראיתי פלוני טובל ואוכל בתרומה לערב ומחזיקין אותו בכהונה בעדותו. חמי שבא בזמן הזה ואמר כהן אני ועד אחד מעיד

ו כהן מיוחס שיצא הוא ואשתו. משנה בפ׳ י׳ יוחסין (דף ע״ט:) מי שיצא הוא ואשתו למדינת הים ובא הוא ואשתו ובניו ואמר אשה שיצאה עמי למדינת הים הרי היא זו ואלו בניה אין צריך להביא ראיה לא על האשה ולא על הבנים מתה ואלו בניה מביא ראיה על הבנים ואין מביא ראיה על האשה פי׳ מביא ראיה על הבנים שהם בני אותה אשה וא״צ להביא ראיה על האשה שהיא מיוחסת לפי שכבר היא בחזקת כשרה אשה נשאתי במדינת הים הרי היא זו ואלו בניה מביא ראיה על האשה וא״צ להביא ראיה על הבנים מתה ואלו בניה צריך להביא ראיה על האשה ועל הבנים ע״כ במשנה ובגמרא אמר רבה בר רב הונא וכולן בכרוכין אחריה פי׳ כולן דקתני מתניתין א״צ להביא ראיה על הבנים בכרוכין אחריה נדבקין אליה. ובגמרא עוד ברייתא בד״א באשה אחת אבל בשתי נשים מביא ראיה על האשה [ומביא ראיה] על הבנים פי׳ אפילו כרוכין אחריה דשמא הם בני האחרת ונחלפה זו דנכרכו אחריה ונתבארו כל דברי רבינו. ומ״ש רבינו וכדין הזה דנין בישראל מיוחס וכו׳ פשוט הוא ומפני שהמשנה מתחלת מי שיצא: **ט** אין מעלין משטרות וכו׳. בפרק האשה שנתארמלה (דף כ״ד:) מחלוקת רב הונא ורב חסדא חד אמר מעלין וחד אמר אין מעלין ופסק רבינו כדברי האומר אין מעלין מפני מעלת היוחסין: בד״א לענין ייחוס וכו׳. מתבאר שם דלענין תרומה של דבריהם מעלין על פי עד אחד וכן לשאר הדברים ומשטרות נמי מעלין דע״כ לא פליגי אלא ליוחסין ומבואר דמעלין מתרומה זו לנשיאת כפים: ומקריאה בתורה. מפורש שם בגמרא: **י** וכן כהן שאמר זה בני כהן וכו׳. שם (דף כ״ה:) רבי מעלה בן ע״פ אביו לכהונה דתניא הרי שבא ואמר בני זה וכהן הוא נאמן להאכילו בתרומה ואינו נאמן להשיאו אשה דברי רבי ור׳ חייא פליג עליה ואמר דאינו נאמן אפילו לתרומה וקי״ל כרבי וכבר הקשו המפרשים על זה מההיא דפרק עשרה יוחסין שאמרו בגמרא על משנתנו דמי שיצא למדינת הים שכתבתי למעלה אר״ל לא שנו אלא בקדשי הגבול אבל ליוחסין לא ור״י אמר אפילו ליוחסין פי׳. לא שנו דסמכינן אכרוכין אלא לקדשי הגבול שכל שהאשה כשרה לכהונה סומכין שהבנים הכרוכין אחריה הם בניה ואוכלין בקדשי הגבול אבל ליוחסין לא סמכינן בכרוכין בלבד אלא בראיה ור״י אמר אפילו ליוחסין סמכינן בכרוכין אלמא מהכא משמע דהאב אינו נאמן אפי׳ בקדשי הגבול אא״כ בכרוכין וידוע שהאשה כשרה בין לר״ל בין לר״י. ויש מן המפרשים ז״ל שתירצו דהא דר״ל אתיא כרבי חייא דאמר דאפילו לתרומה אינו נאמן האב על בנו והא דרבי יוחנן אתיא כרבי והא דר״י דאמר אפילו ליוחסין לאו למימרא דבין ליוחסין בין לאכילת קדשי הגבול בעינן כרוכין אלא ה״ק בכרוכין אחריה אף ליוחסין סגי אבל לקדשי הגבול אף בשאין כרוכין אחריה האב נאמן עכ״ד וזהו דעת רבי׳ דר׳ יוחנן קאי כרבי וקי״ל כוותיה אבל הרמב״ן ז״ל פירש דהא דרבי היא כשאין ידוע שזה אביו ומש״ה מגו דאי אמר שהוא רחוק ממנו ויהיה כעד אחד ויאכילהו בתרומה נאמן ג״כ לומר שהוא בנו ומאכילו אבל אינו נאמן להשיאו אשה אפילו להצטרף עם אחר כיון שאין בידו בלבד להשיאו אשה צריך שיהיו המעידים שנים וכשרים אבל אי ידוע שהוא אביו אפילו רבי מודה שאינו נאמן להאכילו תרומה דכיון דאיכא סהדי שהוא אביו שמא הוא בן אחת מן הפסולות לכהונה ואביו שהוא קרוב לו אינו נאמן עליו והיינו ההיא דפרק עשרה יוחסין בדקים לן דבניו הם אלו דבריו ז״ל:

יא שנים שבאו למדינה וכו׳. משנה שם (דף כ״ג:) פסק כת״ק כבר נתבאר שעד אחד נאמן להחזיקו לכהן: וכן עד שאמר וכו׳ ברייתא ומעשה בגמרא שם: וכן אם העיד שזה קרא שני בתורה וכו׳. מפורש שם ופי׳ מחזיקין אותו בלויה לתת לו מעשר ראשון:

יב העיד שראה זה שחלק וכו׳. ברייתא (דף כ״ו) ואמר רב ששת ה״ק החולק תרומה בנכסי אביו עם אחיו [הכהנים] בב״ד אינה חזקה ופי׳ וכ״ש שלא בב״ד ורש״י ז״ל פי׳ אינה חזקה להשבית מעליו קול היוצא על אמו שהיא גרושה והוא חלל וכן פירש הראב״ד ז״ל והרשב״א ז״ל כתב ואפשר אפילו בכהן ובא ממדינת הים הוא ובניו דצריך להביא ראיה עליהם ולמטה אכתוב בזה דעת רבינו:

יג מי שבא בזמן הזה וכו׳. מבואר במשנה שם שאינו נאמן על פי עצמו. וכתב רבינו ולא יקרא בתורה ראשון ופשוט הוא שאינו נאמן בשום דבר על פי עצמו ועוד שכבר נתבאר שמקריאה בתורה מעלין לכל הדברים חוץ מתרומה דאורייתא ויוחסין ואם היה קורא בתורה ראשון ע״פ עצמו נמצא עולה לדברים אחרים ע״פ עצמו ומשנתנו דקתני (דף כ״ז) אינו נאמן ע״פ עצמו אבל נאמן בעד אחד ודאי מכרחת כן. והוצרכתי להאריך בזה מפני שראיתי מי שהקשה על רבינו בזה הלשון מנהגנו להאמינו לקרות בתורה ראשון וכן הדין נותן דלא איכפת לן אם קרא בתורה ראשון מאי אחרת שמא יעלו אותו מקריאת התורה לתרומה כולי האי לא חיישינן בתרומה דרבנן ע״כ. ואני אומר אין מביאין ראיה ממנהג בטעות ומ״מ אפשר לומר שמפני שאין אנו נוהגין כלל באכילת תרומה לא חששו להאמינו בקריאה בתורה ואעפ״כ אין ראוי לעשות כן: אבל אוסר את עצמו וכו׳. זה פשוט משום דשויה לנפשיה חתיכה דאיסורא. וכתב רבינו ואם נשא או נטמא לוקה והטעם שכיון שהחזיק עצמו בכהן מעיקרא כשהן מתרין בו אינה התראת ספק לגבי נפשיה שכבר נאסר בודאי על פיו שהוא נאמן על עצמו להחמיר אבל האשה אינה לוקה על פיו. ומ״ש והנבעלת לו ספק חללה כלומר והנבעלת לו מפסולי כהונה כגון גרושה וזונה היא ספק חללה וזרעה ספק שמא ישראל הוא ואין כאן חלול כלל או שמא כהן הוא ונמצא היא חללה מפסולי כהונה וזרעם חלל ואם היתה בת אסורה לכהונה וכן בנה מזה שנשא ישראלית בתו ספק חללה לפי שבת חלל זכר אסורה לעולם כנזכר פי״ט:

יד ואם היה מסיח לפי תומו וכו׳. המעשה שהזכיר רבינו מבואר שם (דף כ״ו) כלשונו:

טו מי שבא בזמן הזה וכו׳. החילוק הזה שכתב רבינו בכאן בין מוחזק לנו בעדים שאביו כהן שהבן בחזקת אביו והוא שלא יצא עליו קול של פסול ואם אינו מוחזק אלא בעד אחד שחוששין לבן אע״פ שלא יצא עליו קול של פסול נראה שיצא לו ממה שאמרו שם מעשר ראשון חזקה לכהונה והקשו ודילמא לוי הוא ותירץ רב חסדא הב״ע כגון דמוחזק לן באבוה דהאי דכהן הוא ונפק עליה קלא דבן גרושה וכן חלוצה הוא וחלקו ליה לדידיה מעשר בבית הגרנות דלספוקי בלוי א״א אלמא משמע דוקא דנפק עליה קלא דפסול הא לא״ה לא היינו צריכין לחלוק המעשר וזה ברור אבל בעד אחד כיון שהעד אינו מעיד ודאי בבן זה לא אמרינן אוקמיה אחזקת אבהתיה דהא לא ידעינן מי הוי

---

*[illegible] שצריך לומר בכהן שאלו בניו מאותה אשה וכן פירשו שם התוספות ודוק: ‡ [illegible]

א טור שם : ב גם זה שם : ג טור אה״ע סי׳ ג : ד גם זה שם : ה גם זה שם : ו [illegible] : ז טור שם : ח טור שם [illegible]

משנה למלך

יג ואם נשא או נטמא לוקה. [illegible]